ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ	: અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)**	**Numerical Code: 0038**
		નોંધણી નંબર:__________
પાઠ્યક્રમ	: સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતો ભાગ-1 **(MSO-01)**	**Numerical Code: 0233**
તારીખ	: **16/01/2016**	
સમય	: **11.00 to 02.00**	
સૂચના	: **દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.**	**કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 સમાજ શાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી તેનો ઉદભવ સમજાવો. **(12)**

OR

સિધ્ધાંતના કાર્યો સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 પાર્સન્સનું AGIL મોડેલ સમજાવો. **(12)**

OR

કાર્યાત્મક વાદમાં પેરેટોનું પ્રદાન સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 સંઘર્ષવાદી સિધ્ધાંતની મુખ્ય વિશેષતાઓ સમજાવો. **(12)**

OR

સંઘર્ષના કાર્યો સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 પ્રતીકાત્મક આંતરક્રિયાવાદમાં જ્યોર્જ હર્બર્ટ મીડનું પ્રદાન સમજાવો. **(12)**

OR

ઘટના શાસ્ત્રની મુખ્ય વિશેષતાઓ જણાવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)** **(12)**

1. સમાજશાસ્ત્રનું વિષયવસ્તુ
2. કાર્લ માર્ક્સનો દ્વન્દ્વાત્મક ભૌતિકવાદ
3. દુર્ખિમનું કાર્યાત્મકવાદી વિશ્લેષણ
4. ફ્લેના જૈવિક ઉત્ક્રાંતિ વિષયક વિચારો
5. સામાજિક સ્થિતિશાસ્ત્ર અને સામાજિક ગતિશાસ્ત્ર

પ્રશ્ન-6 **નીચે આપેલી ખાલીજગ્યાઓ આપેલા વિકલ્પોમાંથી શોધીને પૂરો.** **(10)**

1. સમાજશાસ્ત્રના પિતા ________ ગણાય છે.

   A. કોમ્ટે B. વેબર C. રોબર્ટ

2. _________ સિધ્ધાંતની અનિવાર્ય બાબત છે.

   A. વ્યાખ્યા B. જૂથ C. જ્ઞાતિ

3. ________ એ AGIL મોડલ આપ્યું છે.

   A. પાર્સન્સ B. વેબર C. ગાંધીજી

4. _________ એ જાણીતા માનવ શાસ્ત્રીય છે.

A. મેલીનોવસકી B. ગાંધીજી C. વેબર

5. _________ એ સામાજિક સ્થિતિશાસ્ત્ર અને ગતિશાસ્ત્રનો ખ્યાલ આપ્યો છે.

A. કોમ્ટે B. ગાંધીજી C. આંબેડકર

6. __________ એ કાર્ય-વિકાસનો ખ્યાલ આપ્યો છે.

A. રોબર્ટ મર્ટન B. મેકાઈવર C. ગાંધીજી

7. પ્રતીકાત્મક આંતરક્રિયાવાદ _________ સમાજશાસ્ત્રની એક શાખા છે.

A અમેરિકન B. રશિયા C. ભારત

8. _________ એ દર્પણ સ્વનો ખ્યાલ આપ્યો.

A. કૂલે B. વેબર C. માર્કસ

9. _________ એ પ્રતિકાત્મક આંતરક્રિયાવાદમાં પ્રદાન કર્યું.

A. જ્યોર્જ હર્બર્ટ B. શ્રી નીવાસ C. તારાબેન પટેલ

10. _______ એ સ્વના કાર્યો આપ્યા છે.

A. હર્બર્ટ મીડ B. ગાંધીજી C. નરસિંહ મહેતા

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)** **Numerical Code: 0038**

નોંધણી નંબર:________________

પાઠ્યક્રમ : સમાજશાસ્ત્રીય સંશોધનની પદ્ધતિઓ **(MSO-02)** **Numerical Code: 0234**

સમય : **17/01/2016**

સમય : **11.00 to 02.00**

સૂચના : **દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.** **કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 સામાજિક સંશોધનની વ્યાખ્યા આપી સામાજિક સંશોધનના લક્ષણો જણાવો. **(12)**

OR

સામાજિક સંશોધનના સોપાનો સવિસ્તૃત સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 નિરિક્ષણના પ્રકારો સમજાવો. **(12)**

OR

પ્રશ્નાવલીનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો અને મર્યાદા જણાવો.

પ્રશ્ન-3 મુલાકાતના પ્રકારો સવિસ્તૃત ચર્ચો. **(12)**

OR

વ્યક્તિગત તપાસ પ્રયુક્તિની લાક્ષણીકતા અને મહત્વ જણાવો.

પ્રશ્ન-4 આંકડાશાસ્ત્રના કાર્યો અને હેતુ સ્પષ્ટ કરો. **(12)**

OR

સરેરાશ શોધો.

કુટુંબદીઠ બાળકો	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
કુટુંબની સંખ્યા	54	96	109	150	90	44	35	20	10	5	4	3

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)** **(12)**

1 સામાજિક સંશોધનની ઉપયોગીતા

2 નિદર્શનના લક્ષણો

3 મુલાકાત અનુસૂચિના લક્ષણો

4 આંકડાશાસ્ત્રની મર્યાદા

5 પ્રશ્નાવલી પદ્ધતિના પ્રકારો

પ્રશ્ન-6 **યોગ્ય વિકલ્પ શોધો.** **(10)**

1. વિજ્ઞાન એ બે ઘટના વચ્ચેના સંબંધોને તપાસે છે.

   A. હેમરી B. ગીલીન C. યંગ

2. સંશોધન પ્રક્રિયાના કેટલા સોપાનો છે.

   A. ત્રણ B. પાંચ C. સાત

3. ભીક્ષુક સમૂહમાં ભીક્ષુક બની નિરીક્ષણ કરવુ.

A. સહભાગી B. અર્ધ સહભાગી C. અસહભાગી

4. પ્રશ્નાવલીએ મૂળભૂત રીતે પ્રશ્નોની એક યાદી છે.

A. પી.વી. યંગ B. બોર્ગાડસ C. લુન્ડબર્ગ

5. મુલાકાત પ્રયુક્તિમાં ઉત્તરદાતા અને સંશોધક વચ્ચે કયો સંબંધ હોય છે.

A. અનૌપચારિક B. ઔપચારિક C. પ્રત્યક્ષ

6. વ્યક્તિ તપાસમાં કેવા પ્રકારની માહિતી મળે છે.

A સંખ્યાત્મક B. ઐતિહાસીક C. ગુણાત્મક

7. Statista શબ્દ કઈ ભાષાનો છે.

A. ઈંગ્લીશ B. જર્મન C. ઈટાલીયન

8. સાદા આવૃત્તિ વિતરણમાં શું નક્કી કરવામાં આવે છે.

A. વર્ગ અંતર અને કદ B. કદ C. અંતર

9. આવૃત્તિ વિતરણના કેટલા પ્રકાર છે.

A. ત્રણ B. બે C. ચાર

10. આંકડાશાસ્ત્ર એટલે ગણતરીનું વિજ્ઞાન એમ કહેનાર કોણ હતા.

A. બાઉલી B. રોબિન્સ C. હોરેસ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ	: અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)**	**Numerical Code: 0038**
		નોંધણી નંબર:__________
પાઠ્યક્રમ	: ભારતીય સમાજશાસ્ત્ર **(MSO-03)**	**Numerical Code: 0235**
તારીખ	: **18/01/2016**	
સમય	: **11.00 to 02.00**	
સૂચના	: દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.	કુલ ગુણ : **70**

પ્રશ્ન-1 એમ.એન.શ્રી નિવાસનો પરિચય આપી તેમની અભ્યાસ પદ્ધતિ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. **(12)**

OR

એમ.એન.શ્રી નિવાસનો 'વર્ચસ્વપ્રાપ્ત જ્ઞાતિ' (પ્રભાવી જ્ઞાતિ) નો ખ્યાલ સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 શિક્ષણના સમાજશાસ્ત્રમાં આઈ.પી.દેસાઈનું પ્રદાન સમજાવો. **(12)**

OR

અસ્પૃશ્યતા અંગે આઈ.પી.દેસાઈ ના વિચારો સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 ગોવિન્દ સદાશિવ ધુર્યે નું સમાજશાસ્ત્રીય પ્રદાન સમજાવો. **(12)**

OR

ભારતની પરંપરાગત જ્ઞાતિ વ્યવસ્થા સમજાવો.

પ્રશ્ન-4 પછાતપણાના માપદંડ અંગે આઈ.પી.દેસાઈના વિચારો સમજાવો. **(12)**

OR

ભારતીય સમાજવ્યવસ્થાના સંદર્ભમાં શ્રી નિવાસ ના વિચારો સમજાવો.

પ્રશ્ન-5 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) **(12)**

1. ભારતીય ગામ
2. સંયુક્ત કુટુંબ
3. જ્ઞાતિનું બદલાતુ સ્વરૂપ
4. ભારતીય આદિવાસી સમાજ
5. શહેર સમુદાય

પ્રશ્ન-6 બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો. **(10)**

1. આઈ.પી.દેસાઈ નો જન્મ ક્યારે થયો હતો.

   A. 31-07-1911 B. 31-05-1991 C. 21-05-1911 D. 11-07-1911

2. 'વડેછી' આંદોલન ના લેખક કોણ હતા.

   A. ધુર્યે B. શ્રી નિવાસ C. આઈ.પી.દેસાઈ D. પેરેટો

3. પછાતપણું દૂર કરવાની બાબતમાં કયો મુદ્દો નોંધનીય છે.

   A. સમાજનો પ્રકાર B. રાજકીય સત્તા C. સામાજિક ગતિશીલતા D. બધા જ

4. મેરેજ એન્ડ ફેમિલી ઈન મૈસુર ના લેખક કોણ હતા.

   A. શ્રી નિવાસ B. ધુર્યે C. આઈ.પી.દેસાઈ D. મેક્સ વેબર

5. રામપુરા ગામનો અભ્યાસ કોણે કર્યો.

A. આઈ.પી.દેસાઈ B. શ્રી નિવાસ C. પારસન્સ D. મર્ટન

6. સંસ્કૃતિકરણ નો ખ્યાલ કોણે આપ્યો.

A પેરેટો B. ધુર્યે C. ફુલે D. શ્રી નિવાસ

7. સમાજશાસ્ત્ર અને સામાજિક માનવશાસ્ત્રવચ્ચેની ખાઈ દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કોણે કર્યો.

A. શ્રી નિવાસ B. આઈ.પી.દેસાઈ C. ધુર્યે D. વેબર

8. જી.એસ.ધુર્યે નો જન્મ ક્યારે થયો હતો.

A. 1893 B. 1891 C. 1918 D. 1883

9. કલ્ચર એન્ડ સોસાયટીના લેખક કોણ હતા,

A. ધુર્યે B. મર્ટન C. શ્રી નિવાસ D. આઈ.પી.દેસાઈ

10. નીચેનામાંથી કઈ જોડી સાચી નથી.

A. શ્રી નિવાસ - સંસ્કૃતિકરણ B. જી.એસ.ધુર્યે- પ્રભાવી જ્ઞાતિ

C. આઈ.પી.દેસાઈ – શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર D. જી.એસ.ધુર્યે- પરંપરાગત જ્ઞાતિવ્યવસ્થા

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ	: અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)**	**Numerical Code: 0038**
		નોંધણી નંબર:__________
પાઠ્યક્રમ	: જાતિ (Gender) અને સમાજ **(MSO-04)**	**Numerical Code: 0236**
તારીખ	: **19/01/2016**	
સમય	: **11.00 to 02.00**	
સૂચના	: **દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.**	**કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 સ્ત્રી અભ્યાસોનો અર્થ આપી, સ્ત્રી અભ્યાસોનું સ્વરૂપ સમજાવો. **(12)**

OR

સ્ત્રી અભ્યાસોનો અર્થ આપી, ભારતમાં સ્ત્રી અભ્યાસોની આવશ્યકતા જણાવો.

પ્રશ્ન-2 ઉદારમતવાદી અને ઉદ્દામવાદી નારીવાદી સિધ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. **(12)**

OR

ભારતમાં થયેલી નારીવાદી ચળવળની સમજૂતી આપો.

પ્રશ્ન-3 ભારતમાં બ્રિટીશ અમલ દરમ્યાન સ્ત્રીઓનો દરજ્જો સુધારવામાં વિવિધ સુધારકોનો ફાળો વર્ણવો. **(12)**

OR

ભારતમાં બ્રિટીશ શાસન પૂર્વે સ્ત્રીનો સામાજિક દરજ્જો જણાવો.

પ્રશ્ન-4 કૌટુંબિક હિંસાની સ્ત્રી જીવન પર અસરો ચર્ચો. **(12)**

OR

આત્મહત્યાનો અર્થ આપી, ભારતમાં સ્ત્રીઓની આત્મહત્યા માટે જવાબદાર કારણો સમજાવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (પાંચમાંથી કોઈપણ બે)** **(12)**

1. સ્ત્રી અભ્યાસના અભિગમો
2. સ્ત્રીઓ અને વિકાસ
3. સ્ત્રી સાક્ષરતાની સ્ત્રીના દરજ્જા પર અસર
4. બળાત્કારની સ્ત્રી જીવન પર અસરો
5. સ્ત્રી ભ્રૂણહત્યાના કારણો

પ્રશ્ન-6 **માગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો.**

(A) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલીજગ્યા પૂરો. **(05)**

1. આંતરરાષ્ટ્રીય નારી વર્ષની ઉજવણી _________ વર્ષમાં કરવામાં આવી હતી.

   A. 1965   B. 1975   C. 1978

2. ઈન્ડિયન એસોસીએશન ફોર વિમેન સ્ટડીઝની સ્થાપના __________ વર્ષમાં થઈ.

   A. 1981   B. 1991   C. 1957

3. ભારતમાં 2001 માં સ્ત્રી સાક્ષરતાનું પ્રમાણ _________ ટકા હતું.

   A. 58.6%   B. 52.1%   C. 54.16%

4. મેડિકલ ટર્મિનેશન ઑફ પ્રેગનન્સી એક્ટ _________ વર્ષમાં ઘડાયો.

A. 1961 B. 1971 C. 1988

5. ભારતમાં 2001 ની વસ્તી ગણતરી અનુસાર 1000 પુરુષોએ સ્ત્રીઓનું પ્રમાણ _________ હતું.

A. 920 B. 919 C. 933

(B) જોડકાં જોડો. **(05)**

	(A)		(B)
1.	અખિલ હિંદ મહિલા પરિષદની સ્થાપના	1.	1937
2.	1961	2.	આર્યસમાજ
3.	અમદાવાદ વિકાસગૃહની સ્થાપના	3.	1927
4.	1984	4.	દહેજ પ્રતિબંધક કાનૂન
5.	દયાનંદ સરસ્વતી	5.	કુટુંબ અદાલત કાનૂન

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ	: અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)**	**Numerical Code: 0038**
		નોંધણી નંબર:_______________
પાઠ્યક્રમ	: સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતો ભાગ-2 **(MSO-05)**	**Numerical Code: 0237**
તારીખ	: **16/01/2016**	
સમય	: **03.00 to 06.00**	
સૂચના	: **દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.**	**કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 રોબર્ટ મર્ટનના જ્ઞાનના સમાજશાસ્ત્રમાં પ્રદાન વર્ણવો. **(12)**

OR

જ્ઞાનના સમાજશાસ્ત્રમાં કાર્લ મેનહાઈમનું યોગદાન વર્ણવો.

પ્રશ્ન-2 જ્ઞાનના સમાજશાસ્ત્રમાં દુર્ખિમનું પ્રદાન વર્ણવો. **(12)**

OR

જ્ઞાનના સમાજશાસ્ત્રમાં વેબ્લનનું પ્રદાન વર્ણવો.

પ્રશ્ન-3 ગ્રામશીનું જીવનકાર્ય વર્ણવો. **(12)**

OR

એથનોમેથડોલોજી માં ગ્રાહિકલનું યોગદાન વર્ણવો.

પ્રશ્ન-4 લૂકાચના ક્રાંતિના વિચારો વર્ણવો. **(12)**

OR

હાબર માસનો સંસ્કૃતિ અંગેનો દ્રષ્ટિકોણ વર્ણવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (પાંચમાંથી કોઈપણ બે)** **(12)**

1. એડમંડ હર્સેલનું યોગદાન
2. ડાબેરી પાંખનો ઉદભવ અને વિકાસ
3. મિશેલ ફૂકોનું જીવનકાર્ય
4. આલ્થુઝરનો રચનાતંત્રવાદ
5. મારક્યુસના સિધ્ધાંતનું મૂલ્યાંકન

પ્રશ્નઃ–6 બહુવૈકલ્પિક પ્રશ્નો લખો. 1×10 = **(10)**

1. એથનોમેથડોલોજી શબ્દનો અર્થ શું થાય છે.

   A. વિજ્ઞાન B. લોકો C. પધ્ધતિ D. તમામ

2. ઘટનાશાસ્ત્રના પિતા _________ નું પ્રદાન એથનોમેથડોલોજીમાં મહત્વપૂર્ણ છે.

   A. એડમંડ હર્સેલ B. મેક્સવેબર C. કાર્લમાર્ક્સ D. દુર્ખિમ

3. જાણવુ શબ્દનો અર્થ શું થાય છે.

   A. રાજ્ય B. સંઘર્ષ C. જ્ઞાન D. સમાજ

4. અમેરિકામાં ન્યાયની જયુરી પ્રથાનો અભ્યાસ કરીને __________ શબ્દ આપ્યો છે.

   A. ઘટતાશાસ્ત્ર B. એથનોમેથડોલોજી C. સંઘર્ષ D. રચનાતંત્ર

5. મૂડીવાદ સામે સતત આક્રોશ જોવા મળે છે.

   A. પેરેટો B. દુર્ખિમ C. લૂકાચ D. મીડ

6. વિચારસરણીના વ્યવહારની ચર્ચા માં વિચારસરણી અને ધર્મ વચ્ચે સંબંધ સ્થાપિત કરે છે.

   A ગ્રામશી B. પેરેટો C. માકર્સ D. ફૂકો

7. હાબરમાસ નીચેનામાંથી શામાં રસ ધરાવતા હતા.

   B. ગુનાખોરી B. જાદુ C. પ્રત્યાયન D. અપહરણ

8. મારક્યુસ મૂળભૂત રીતે ________ છે.

   A. સંગીતકાર B. નાટ્યકાર C. સિધ્ધાંતકાર D. તમામ

9. __________ માં ડાબેરી બુધ્ધિજીવીઓમાં એક પ્રકારના નવા રૂઢિચૂસ્તતાવાદનો ઉદભવ થયો હતો.

   A. કેનેડા B. ફ્રાન્સ C. શ્રીલંકા D. બાંગ્લાદેશ

10. માકર્સના મૂડીવાદ પરના મૂળભૂત તારણો નીચેનામાંથી કોણ સ્વીકાર કરે છે.

    A. મારકયુસ B. મીલ્સ C. દુર્ખિમ D. ગીડીસ

11. આપણે અહંવાદી વ્યક્તિવાદી અને બૂર્ઝવા માળખુ બદલી તેની જગ્યાએ ત્યાગ અને એકતા આપી શકે તેવું સાંસ્કૃતિક માળખુ મૂકવુ જોઈએ.

    A. લેન્સકી B. ફૂકો C. સિમેલ D. પેરેટો

12. આર્થિક વ્યવસ્થાની અગ્રિમતાની તેની નિયતીવાદની વિભાવનાથી સ્થાપિત થાય છે.

    A. પોકોક B. ગીડીસ C. આલ્થુઝર D. મીડ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ	: અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)**	**Numerical Code: 0038**
		નોંધણી નંબર:________________
પાઠ્યક્રમ	: નગર સમાજશાસ્ત્ર **(MSO-06)**	**Numerical Code: 0238**
તારીખ	: **17/01/2016**	
સમય	: **03.00 to 06.00**	
સૂચના	: **દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.**	**કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 નગરસમાજશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી તેનું વિષયવસ્તુ સમજાવો. **(12)**

OR

ભારતમાં નગર સમાજશાસ્ત્રના વિકાસના પ્રવાહો જણાવો.

પ્રશ્ન-2 નગરીકરણ અને સ્થળાંતર વિગતે સમજાવો. **(12)**

OR

નગરસમુદાયમાં વર્ગવ્યવસ્થા વિગતે સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 ભારતના નગરોની કુટુંબવ્યવસ્થા વિગતે સમજાવો. **(12)**

OR

નગરસમુદાયના સંદર્ભમાં વેશ્યાવૃત્તિની સમસ્યા સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન-4 નગરસમુદાયના સંદર્ભમાં સીમન્ત માનવીની સમસ્યા સ્પષ્ટ કરો. **(12)**

OR

નગરોમાં વસવાટના પ્રમુખ પ્રશ્નો જણાવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)** **(12)**

1. નગરીય જીવનશૈલીના લક્ષણો
2. નગરસમાજશાસ્ત્રના ઈતિહાસમાં જર્મનશાખા સમજાવો.
3. નગરીય સમાજમાં લગ્ન અંગેની માન્યતા જણાવો.
4. નગરોમાં પ્રદૂષણની સમસ્યા
5. જમીન ઉપયોગની તરાહનું સ્વરૂપ સમજાવો.

પ્રશ્ન-6 **નીચે આપેલ ટૂંકાપ્રશ્નોના જવાબ લખો.** **(10)**

1. લૂઈવર્થ આપેલ નગરસમાજશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો.
2. નગરસમુદાયમાં સામાજિક નિયંત્રણની સંસ્થાના નામ લખો.
3. નગરસમાજનું પાયાનું લક્ષણ કયું છે?
4. નગરીકરણ એટલે શું?
5. વસ્તીશાસ્ત્રીય પધ્ધતિ એટલે શું?
6. 2001 ની વસ્તીગણતરી મુજબ શહેરી વસ્તી કેટલી છે?
7. ભારતમાં કઈ શ્રેણીના નગરોની સંખ્યા સતત વધતી રહે છે.
8. સંયુક્ત કુટુંબની વ્યાખ્યા આપો.
9. કસ્બા એટલે શું?
10. ભારતના આઠ મહાનગરોના નામ આપો.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી

સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)** **Numerical Code: 0038**

નોંધણી નંબર:________________

પાઠ્યક્રમ : પર્યાવરણનું સમાજશાસ્ત્ર **(MSO-07)** **Numerical Code: 0239**

તારીખ : **18/01/2016**

સમય : **03.00 to 06.00**

સૂચના : **દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.** **કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 પર્યાવરણનું સમાજશાસ્ત્ર એ માનવ અને પર્યાવરણનો સબંધ કેવી રીતે સમજાવે છે. **(12)**

OR

હવાના આવરણના વિવિધ સ્તરો વિશે ટૂંકમાં સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 પ્રદૂષણની માનવ સંસ્કૃતિ પર થયેલી અસરો વર્ણવો. **(12)**

OR

સંસ્કૃતિનો અર્થ આપી સંસ્કૃતિ અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સબંધ સમજાવો.

પ્રશ્ન-3 ટકાઉ વિકાસની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો. **(12)**

OR

સામાજિક આંદોલનના લક્ષણો વર્ણવો.

પ્રશ્ન-4 ભારતમાં પર્યાવરણ સામેના પડકારો વર્ણવો. **(12)**

OR

જળ સંપત્તિના ઉપયોગો વર્ણવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)** **(12)**

1. પર્યાવરણના સમાજશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ
2. પર્યાવરણ સબંધી સ્વાસ્થય
3. નર્મદા આંદોલન
4. ભારતની નૈસર્ગિક સંપત્તિ
5. વસ્તી વિસ્ફોટ

પ્રશ્ન-6 **માગ્યા મુજબ ઉત્તર લખો.**

(A) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલીજગ્યા પૂરો. **(05)**

1. કુદરતે જે કંઈ સર્જ્યું છે એ ઉત્તમ છે. માનવીના હસ્તક્ષેપથી તેમાં વિકૃતિ ઉભી થઈ છે.
   A. રૂસો B. ઉમાશંકર જોષી C. સેક્સપિયર
2. નર્મદા આંદોલન _________ માટે થયું.
   A. ભોપાલ દુર્ઘટના B. અનામત C. સરદાર સરોવર
3. રાજા સિધ્ધરાજના સમયમાં ___________ એ 'ભૂમિજળ વિદ્યા' નામે પુસ્તક લખ્યું.
   A. ચરક B. હેમચંદ્રાચાર્ય C. મીનળદેવી

4. એજન્ડા- 21 નું સર્જન __________ માં થયું.

A. દિલ્લી B. રિયો-ડી. જાનેરો C. અમેરિકા

5. ગાંધીજીના નેતૃત્વથી અભિભૂત થયેલી વ્યક્તિઓ __________ પ્રકારનાં આંદોલનો ચલાવે છે.

A. વિભૂતિમાન B. વિચારસરણી આધારિત C. સંસ્થાકીય ચળવળ

(B) જોડકાં જોડો. **(05)**

	(A)		(B)
1.	મૃદાવરણ	1.	સરોવર
2.	અધો મંડળ	2.	જમીનનું આવરણ
3.	જલાવરણ	3.	આયન મંડળની ઉપરનું સ્તર
4.	બાહ્ય મંડળ	4.	વાયરલેશ સંદેશા માટે ઉપયોગી
5.	આયન મંડળ	5.	પૃથ્વીની સૌથી નજીક

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા જાન્યુઆરી – 2016

અભ્યાસક્રમ	: અનુસ્નાતક પદવી અભ્યાસક્રમ **(M.A.)**	**Numerical Code: 0038**
		નોંધણી નંબર:________________
પાઠ્યક્રમ	: પ્રાદેશિક સમાજશાસ્ત્ર/ ક્રિયાનું સમાજશાસ્ત્ર **(MSO-08)**	**Numerical Code: 0240**
તારીખ	: **19/01/2016**	
સમય	: **03.00 to 06.00**	
સૂચના	: **દરેક પ્રશ્નો ફરજીયાત છે.**	**કુલ ગુણ : 70**

પ્રશ્ન-1 સામાજિક ક્રિયાનો અર્થ આપી તેનાં તત્વોની ચર્ચા કરો. **(12)**

OR

સામાજિક સંશોધનનાં વિવિધ તબક્કાઓ વર્ણવો.

પ્રશ્ન-2 નારીવાદી વિકાસના અભિગમોની ચર્ચા કરો. **(12)**

OR

સ્વૈચ્છિક સંસ્થાના અભિગમોની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-3 વિકાસની વ્યાખ્યા આપી આયોજિત વિકાસનાં ઉદ્દેશો વર્ણવો. **(12)**

OR

આયોજન અને સામાજિક વિકાસની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-4 પંચાયતી રાજનો અર્થ આપી, તેનાં ઉદ્દેશોની ચર્ચા કરો. **(12)**

OR

લોકભાગીદારીનો દ્રષ્ટિકોણ વર્ણવો.

પ્રશ્ન-5 **ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)** **(12)**

1. સામાજિક આંદોલનના લક્ષણો
2. ગુજરાતમાં નારીવાદી આંદોલનો
3. ઐતિહાસિક પધ્ધતિ
4. લોકભાગીદારીનાં પ્રકાર
5. ગ્રામપંચાયતનાં કાર્યો

પ્રશ્ન-6 **નીચે આપેલ ખાલીજગ્યાના જવાબ વૈકલ્પિકમાંથી શોધીને લખો.** **(10)**

1. સૌ પ્રથમ સામાજિક ક્રિયાનો ખ્યાલ __________ આપ્યો.
   A. ટાલ્કોટ પાર્સન્સ B. મેક્સ વેબર C. શ્રી નિવાસ
2. પ્રત્યક્ષવાદના __________ પિતા તરીકે ગણાય છે.
   A. દુર્ખાઈમ B. કાર્લમાર્કસ C. ઓગસ્ટ કોમ્ટે
3. નર્મદા વિરોધી આંદોલનમાં _________ આદિવાસીઓનાં દિનની વાત કરી છે.
   A. ગાંધીજી B. મેધાપાટકર C. સરદારવલ્લભભાઈ પટેલ

4. મૂડીવાદનો ખ્યાલ __________ આપ્યો.

A. દુર્ખાઈમ B. ઓગસ્ટ કોમ્ટે C. કાર્લમાર્કસ

5. દહેજ પ્રતિબંધક કાનૂન ___________ વર્ષમાં ઘડાયો.

A. 1951 B. 1961 C. 1971

6. બ્રહ્મો સમાજની સ્થાપના __________ એ કરી.

A. દયાનંદ સરસ્વતી B. રાજારામમોહનરાય C. એનીબેસન્ટ

7. તાલુકા પંચાયતનાં પ્રમુખની મુદત __________ વર્ષની હોય છે.

A 5 B. 6 C. 4

8. પંચાયતી રાજનો ખ્યાલ __________ એ આપ્યો.

A. ગાંધીજી B. જવાહરલાલ નહેરુ C. બળવંતરાય મેહતા

9. ગ્રામપંચાયતનાં મુખ્ય વડા ________ હોય છે.

A. સરપંચ B. વોર્ડના સભ્યો C. તલાટીકમમંત્રી

10. જિલ્લા પંચાયતમાં __________ વહીવટી અધિકારી હોય છે.

A. T.D.O. B. D.D.O. C. તલાટીકમમંત્રી